

MUINSUSKAITSEAMET

Riigi roll kultuuripärandi säilitamisel

Siim Raie

Muinsuskaitseamet

EV Põhiseaduse preambul

Kõikumatus usus ja vankumatus tahtes
kindlustada ja arendada riiki, /.../
**mis peab tagama eesti rahvuse,
keele ja kultuuri säilimise läbi aegade
/.../**

Mis on kultuur?

- **Kultuur** on kõik see mis jääb alles, kui valitsus enam ei toimi.
 - **Organisatsioonikultuur** on see, mis jääb alles, kui ülemus uksest väljub.
- **Kultuurilised** on kõik need ja ainult need **tegevused, mis tähendusi loovad ja levitavad**, kultuurilised on kõik need ja ainult need **nähtused, mida on võimalik tõlgendada ja mõista**.
 - R. Raud

Mis on kultuuripärand?

Pärand on **kõik kultuuriväärtuslik, mis meieni on jõudnud!**

- Kultuuripärand on ühine strateegiline ressurss
- Kultuuripärand on **taastumatu** ressurss
- Kultuuripärand on **tõend tähenduslikust olemasolust**
- Kultuuripärand on **majandusliku lisaväärtuse ja hõive allikas**
- Kultuuripärand on **abstraktse mõtlemise treener**

Kultuuri säilitamine

- Kaitseme ja säilitame ikka seda, mis on **oma** – muinsuskaitse tegeleb laias plaanis **identiteediga** - nii isikliku, kogukonna, rahvuste identiteediga, kui ka kohatajuga.
- Kultuuri säilitamine on paljudele **osa mõtestatud eneseteostusest** aga ka **eneseväljenduse vahend – uusloomingu alus.**
- Kultuuripärand säilib ainult siis, kui see **omab tähendust tänasele generatsioonile.**

Muinsuskaitse

Keda ja mida kaitseme?

- **Tähendus**
- Objekti
- Ajalookäsitlust
- Kihistus
- Autentsust
- Rahvuslikku rikkust
- Mitmekesisust
- Avalikku huvi

Kelle ja mille eest kaitseme?

- **Inimese**
- Hävimise
- Unustamise
- Ignorantsuse
- Keskpärasuse

Muinsuskaitse

Kuidas kaitseme?

Arendustegevus

- Teadlikkus, nõustamine
- Uuringud ja kaardistamine
- Kaitse alla võtmine
- Kooskõlastused, load

Järelevalve = ohu ennetamine

- Kultuuripärandi hävimine, kui oht
- Ajahammas on leebem, kui inimene

Kas seadus kaitseb?

- Liberaalne demokraatia/maailmavaade, kus **üksikisiku vastutus** (tegude ja tegevusetuse eest) on kõrge, tähendab, et üksikisikust ei sõltu mitte ainult tema enda käekäik vaid ka **ühiste väärtuste säilimine**
- **Avalik huvi on alati tõhusam, kui riiklik järelevalve**
- **Seaduseid peavad toetama ühised väärtused**

Rem Koolhaas „Preservation is Overtaking Us“

- Kui vaadata leiutisi, mis leidsid aset nende kahe ajahetke* vahel – tsement, ketrusmasin, stetoskoop, anesteesia, fotograafia, kopeerpaber jne, siis hakkad aeglaselt mõistma, et **pärandi säilitamine (*preservation*) ei ole mitte modernsuse vaenlane vaid hoopis üks selle sünnitisi.**
- Tõenäoliselt saame me kogema hetke, mil **konserveerimine ei ole enam minevikku vaid tulevikku suunatud tegevus.** See on üha mõistlikum, kuna me **ehitame tänapäeval nii palju keskpärasust**, et see sõna otseses mõttes ohustab meie elusid.

* 1790 – Prantsuse revolutsiooni järgne muinsuskaitseseadus – 1877 – Viktoriaanlikul Inglismaal loodi iidsete hoonete säilitamise selts.